

No al pensament únic

Fracassada la segona via, convençuts tots que les lleis del mercat són les que assignen millor els escassos recursos de què disposem, hi havia el perill d'abocar-nos costera avall cap al pensament hegemònic de la primera via, la del neoliberalisme, esdevingut, doncs, pensament únic. En el document que ací reproduïm, "La tercera via econòmica", Ernest Lluch, de la mà del pensament postkeynessià, es rebel·la, com molts altres, contra aquesta possibilitat i reivindica, com feia el socialista Serra i Moret fa temps, com feia el mateix John M. Keynes, conjuntament i simultàniament, llibertat política, eficiència econòmica i justícia social. Una altra via, doncs, la tercera via. Una via en la qual la intervenció dels poders públics en l'economia és imprescindible perquè, tot i la bondat de les lleis del mercat, aquestes no són perfectes, tenen fallides, sovint són lentes a fixar els punts d'equilibri i, més sovint encara, no ajuden a millorar les condicions de vida dels més dèbils.

Això dit, queden molts aspectes a puntualitzar, el principal de tots és el nivell d'intervenció de l'estat, en què intervenir i per a què. Lluch posa un exemple sorprenent en matèria de política monetària perquè és una àrea on el responsable americà —la pàtria del neoliberalisme— Greenspan actua en clau més progressista (Krugman *dixit*: interessa combatre la inflació però també

incentivar el creixement econòmic) que el seu

col·lega europeu Duissenberg només interessat en l'obsessió germànica per la inflació.

En tot cas, discrepàncies tècniques al marge, economistes de la talla de James Tobin, David Aschauer, Arthur Okun o, més encara, Amartya Sen ens donen les claus per entendre les dificultats que les "expectatives racionals" pròpiament dites solucionen els desequilibris de l'economia i, per tant, que cal practicar intervencions "exògenes" al mercat, intervencions de l'autoritat econòmica. Lluch diu que, en aquesta línia, cada dia hi ha més consens entre els economistes seriosos en el fet que, a més de procurar l'estabilitat macroeconòmica i la competència interna i externa en els mercats, l'augment de l'eficiència —no només de l'equitat— econòmica també ve per la consolidació de la democràcia i pels esforços dels poders públics a invertir en educació, infraestructures i noves tecnologies.

Però Lluch va més enllà. En el document manuscrit impagable que també publiquem recupera els valors de la Revolució Francesa i del cristianisme primitiu per tal de plantejar amb tota sinceritat la seua visió del socialisme, que és com dir la seua visió de la societat que desitja. Una societat impregnada de les idees de la tercera via però també de tants altres serrells que emanen de la necessitat de viure amb la màxima llibertat, la màxima igualtat i la màxima fraternitat possibles.

Vicent Soler
Universitat de València